

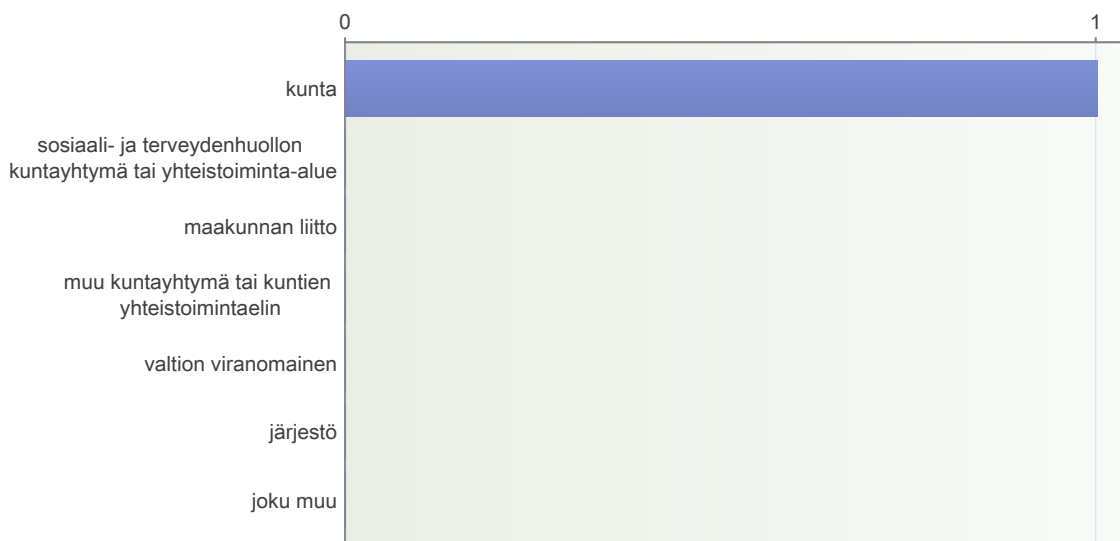
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Urjalan kunta	Hannu Maijala	Kunnanjohtaja Hannu Maijala	7.11.2016	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Keskeinen keino hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen on sosiaali- ja terveyspalvelujen integroiminen, mutta esitetty malli kuitenkin piristää palvelut lukuisten eri tuottajien vastuulle. Merkittävä osa terveydestä ja hyvinvoinnista tuotetaan sote-sektorin ulkopuolella. Jos sote-palvelutuotanto ja osaaminen olennaisesti siirtyvät yksityisten palvelutuottajien tehtäväksi, vaarana on myös kunnissa poikkihallinnollisesti tehtävän ennaltaehkäisevän työn heikentyminen. Tällainen kehitys kasvattaisi hyvinvointi- ja terveyseroja.

Uudistuksella pystytään jossain määrin kaventamaan väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Olennaista on, että lähipalvelujen saavutettavuus määritellään riittävän tarkasti. Rahoituksen kohdentuminen palvelutarpeen perusteella on myös varmistettava huomioiden alueiden erilaisuus ja erityispiirteet. Alueille on jätettävä riittävä väljyys palvelutuotannon organisoimiseen alueen tilanteen mukaisesti. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, ettei se johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei anna. Osa alueista on liian pieniä väestöpohjaltaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Alueista tulisi muodostaa tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia sote-palvelujen järjestämisen ja tuottamisen näkökulmasta. Tavoitteet ja todellisuus ovat merkittävässä ristiriidassa. Esitetyllä mallilla ei kavenneta terveyseroja eikä paranneta yhdenvertaisuutta. Sillä ei myöskään saavuteta 3 miljardin kustannusten kasvun hillintää, ellei palveluverkkoa ja palveluiden saantoa supisteta merkittävästi.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on myös tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Kustannuskehityksen taittamiselle on osittaiset edellytykset, mikäli maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

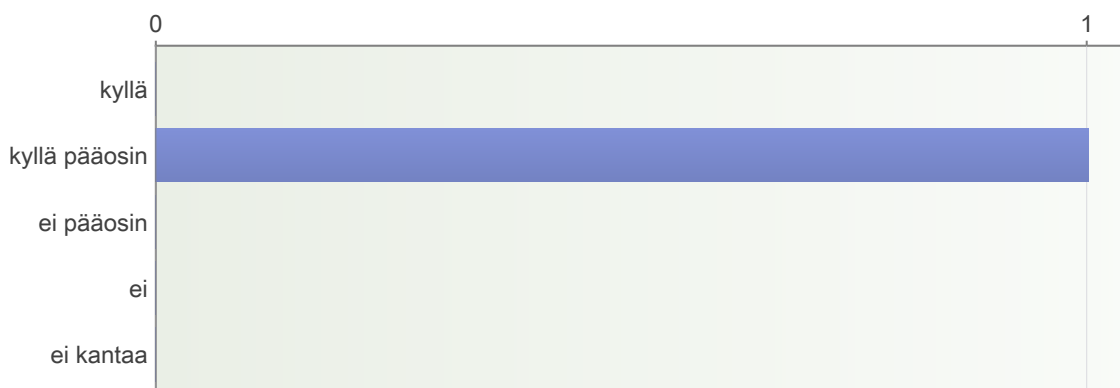
- Esityksen mukaan perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetyistä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen.

Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat muun muassa:

- * rajoitettu oikeus sopia (valtakunnallisten in-house yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa)
- * rajoitettu oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta (valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos)
- * rajoitettu oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan (mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet)
- * erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriöiden laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

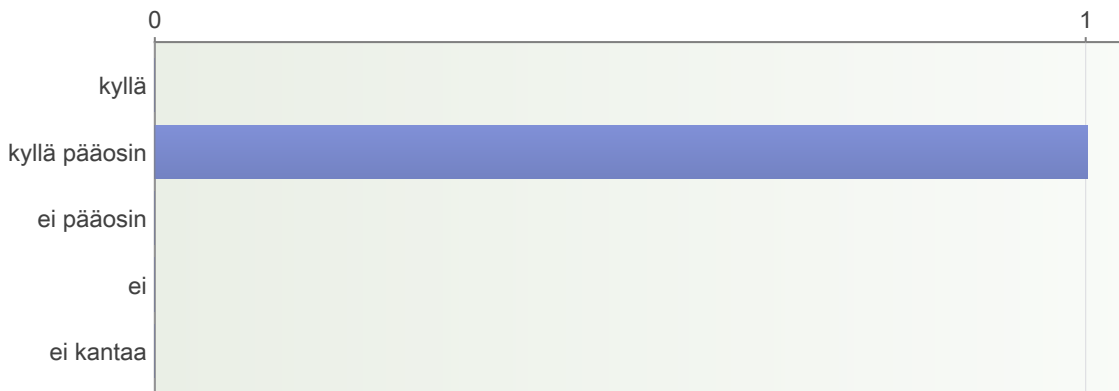

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oikeus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta olosuhteiltaan hyvin erilaisia. Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta estettä asukaslähtöiselle kehittämiselle ja palvelujen toteuttamiselle.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

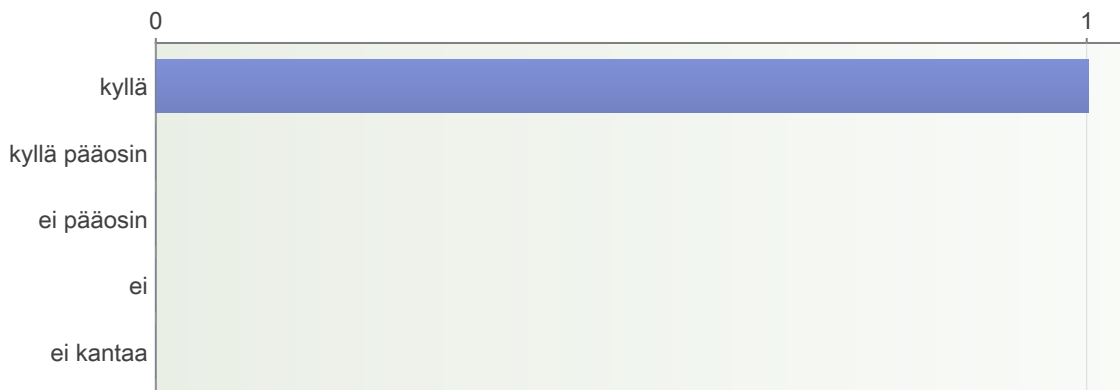
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Koska maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on vielä valmisteilla, on maakunnan ja kuntien suhdetta ja toimivallanjakoa vaikea hahmottaa varsinkin elinvoimatehtävien osalta. Elinvoima- ja työllisyysasioiden osalta maakuntien ja kuntien välistä tehtäväjakoa on täsmennettävä. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Maakunnan tehtävät ja vastuut tienpidossa (vrt. Liikennevirasto) edellyttävät selventämistä. Tieverkon toimivuudella, välityskyvyllä ja asianmukaisella kunnossapidolla on olennainen merkitys sekä elinkeinoelämälle että kansalaisille. On tärkeää suunnitella, rakentaa ja kunnossapitää sekä valtakunnalliset että alemman asteiset tieyhteydet yhtenäisten periaatteiden mukaan huomioiden kuitenkin alueelliset olosuhteet. Maakunnan alueellisen kehittämistehtävän kannalta on ongelmallista, että liikennepalveluiden ja henkilöliikenteen kehittämisen ja järjestämisen osalta maakunnassa tulee olemaan kaksi toimivaltaista viranomaista; maakunta ja keskuskaupunki. Tämä toimivaltaraja vaikeuttaa toimintojen yhteensovittamista ja mm. sujuvien matkaketjujen muodostamista ja yhtenäisten lippujärjestelmien kehittämistä maakunnan alueella. Lainsäädännön (maakuntalaki ja liikennekaari) tulee jatkossa mahdollistaa maakunnan joukkoliikennepalvelujen järjestäminen kuntien niin halutessa yhden viranomaisen toimesta, joka voi olla jokokeskuskaupunki tai maakunta. Maakuntalakiluonnoksen tehtäväluettelossa on jo nyt nähtävissä päällekkäisyyttä kunnan tehtävien kanssa. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Jatkovalmistelussa on erityisesti syytä kiinnittää huomiota siihen, että kunnan ja maakunnan roolia ja tehtäviä selkeytetään erityisesti seuraavissa tehtäväkokonaisuuksissa: hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kasvupalvelut (työllisyys- ja

elinkeinoasiat) sekä maakuntakaavojen ja kuntien yleiskaavojen suhde.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

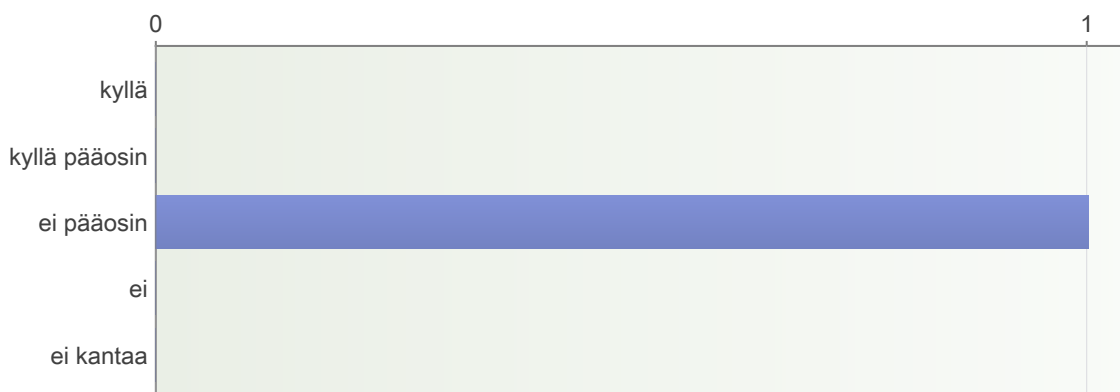

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

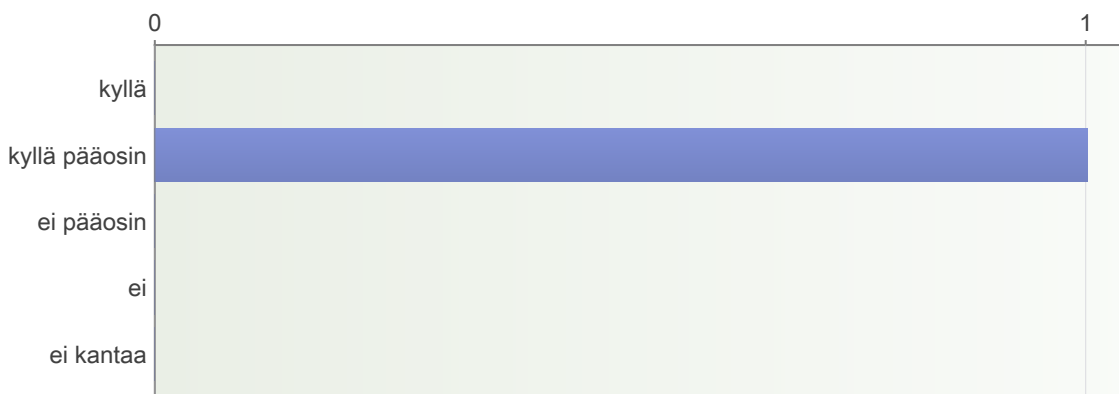
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännöksiä maakunnan palvelulaitoksesta tulee tarkastella uudelleen. Palvelulaitoksia ei uudessa mallissa tarvita. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suuremmat vaikutusmahdollisuudet sen vastulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palveluotannon kokonaisuuteen. Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveydenhuollon

järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoituksen yleiskatteellisuudesta johtuen mallia voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Yleiskatteellisuuden myötä maakunnille jää ainakin jonkinlainen mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

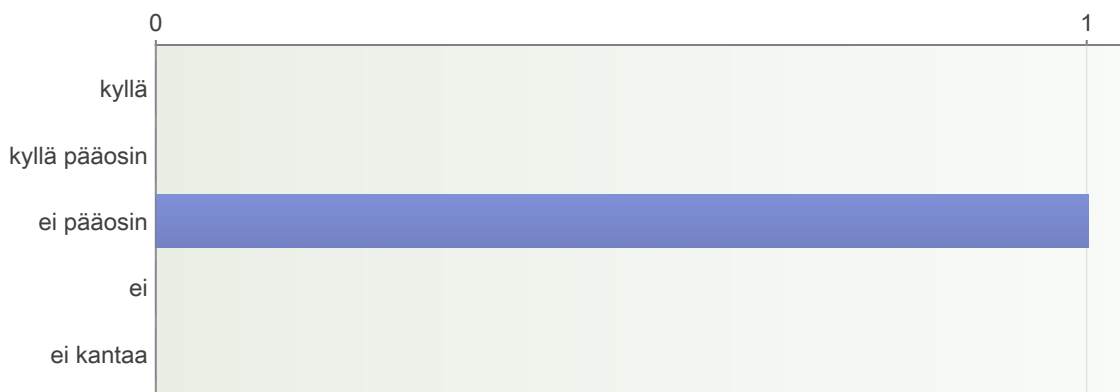
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestäminen tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista.

Sinällään tukipalveluiden järjestäminen laajassa yhteistyössä on perusteltua. Tästä on kunnilla ja sairaanhoitopiireillä hyviä kokemuksia. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin perustettaessa kokonaan uusia organisaatioita.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen väliin kriteereihin perustuen. Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemisen ja riittävien henkilöstöresurssien turvaamisen näkökulmasta. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa. Lakiluonnoksen mukaan erityistason sairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muiden vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotannon toteutus voidaan osoittaa asetuksella säädettävän maakunnan tehtäväksi. Sosiaalihuollon palvelujen keskittämisestä ja niistä palveluista, joita on tarkoitus keskittää, ei lausuntoa annettaessa ole tietoa.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

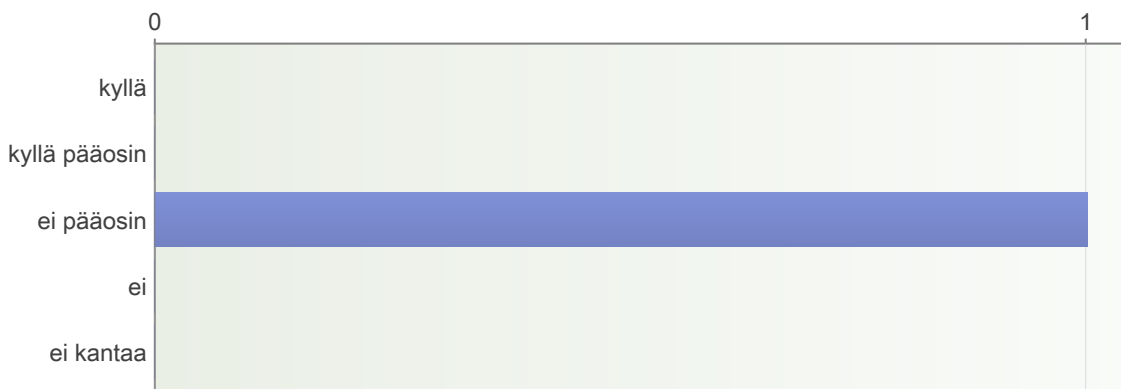

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On täysin perusteltua, että yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sopimusosapuolia sitova. Sen sijaan on kyseenalaista, että valtiolle on annettu toimivaltaa päättää yhteistoimintasopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston ja ministeriöiden laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa ovat maakunnan itsehallinnon näkökulmasta vaikeasti hyväksyttävissä.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

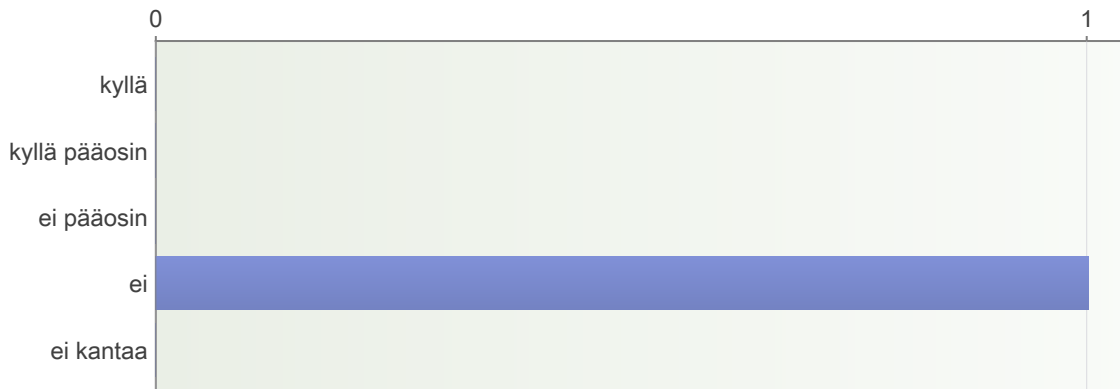
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Erityisen ongelmallista on, että luonnos laista valinnanvapaudeksi ei valmistunut samanaikaisesti järjestämislain kanssa. Tämä vaikeuttaa olennaisesti annettavaan arvioon järjestämislaista. Asiakaslähtöinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnalta sellaista järjestämisaamista, josta ei ole missään aiempaa kokemusta. Integraation keskeinen edellytys on asiakas- ja potilastietojen hyödyntäminen. Välttämätön edellytys käytännössä palveluiden integraation toteuttamiselle on,

että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena. Tämä edellyttää nykyisten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilörekisterien yhdistämistä siten, että yhteiseen rekisteriin kuuluvien tietojen käsittelyoikeus mahdollistetaan työtehtävien mukaisesti.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalvueluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Valtion interventio-oikeus maakuntien operatiiviseen toimintaan on maakuntien itsehallinnon kannalta erityisen ongelmallinen. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategisiin tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriöiden ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Erityisen ongelmallista maakuntien ja itsehallinnon näkökulmasta on lakiluonnoksen 19 §:n (Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnon ohjaus) lisäksi 18 § (Valtioneuvoston toimivalta). Maakuntien toiminnan ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

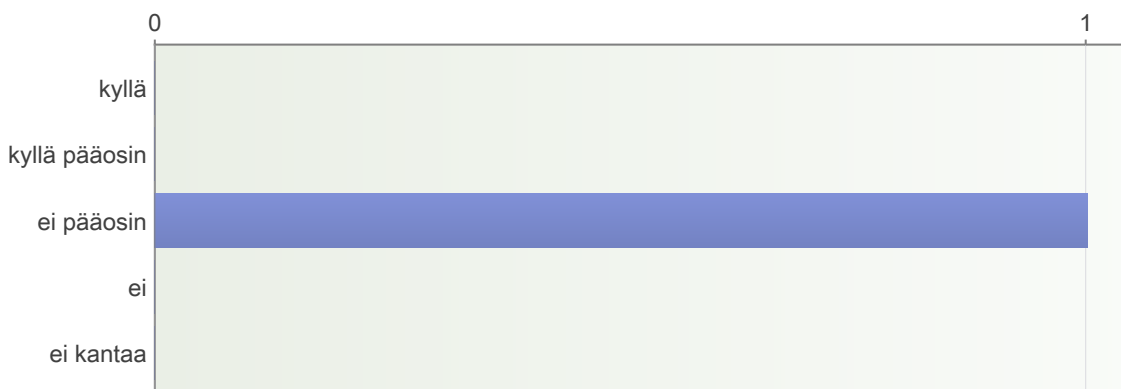

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämislain 22 §:n mukainen velvoite erottaa tuottaminen ja järjestäminen toisistaan on uudistamisen näkökulmasta pääosin turha eikä tue tavoitteiden toteutumista. Useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulee poistaa kokonaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

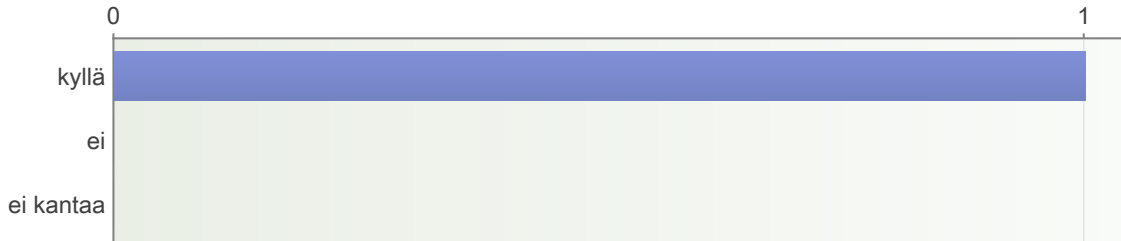
- Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monesta eri näkökulmasta. Julkisen vallan käyttö yhtiömuodossa on ongelmallista. Valinnanvapautta, jonka seurauksena yhtiöittäminen on, voidaan laajentaa myös muilla keinoilla kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella. Tarkoituksenmukaisinta olisi, ettei julkista valtaa käytettäisi yhtiömuotoisessa organisaatiossa. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuteen kuitenkin lopulta päädytään.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

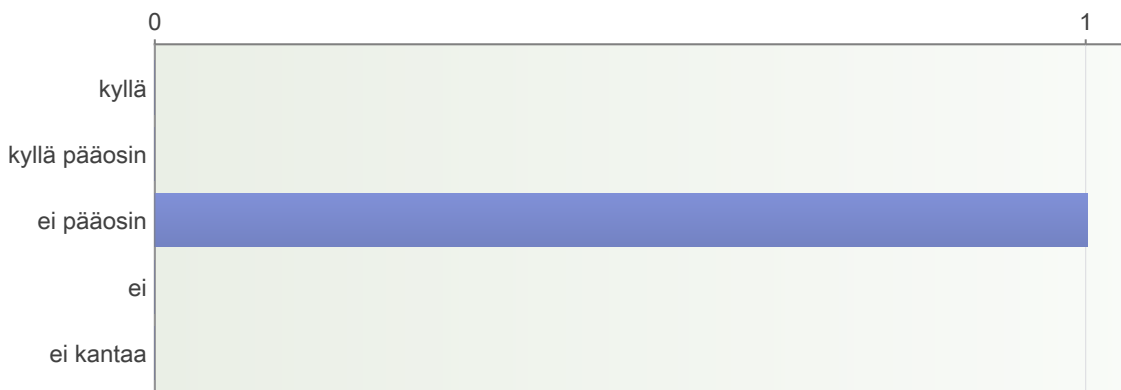
20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan tulee voida kuulua siihen maakuntaan, jonka kunta on demokraattisessa päätöksessä valinnut.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

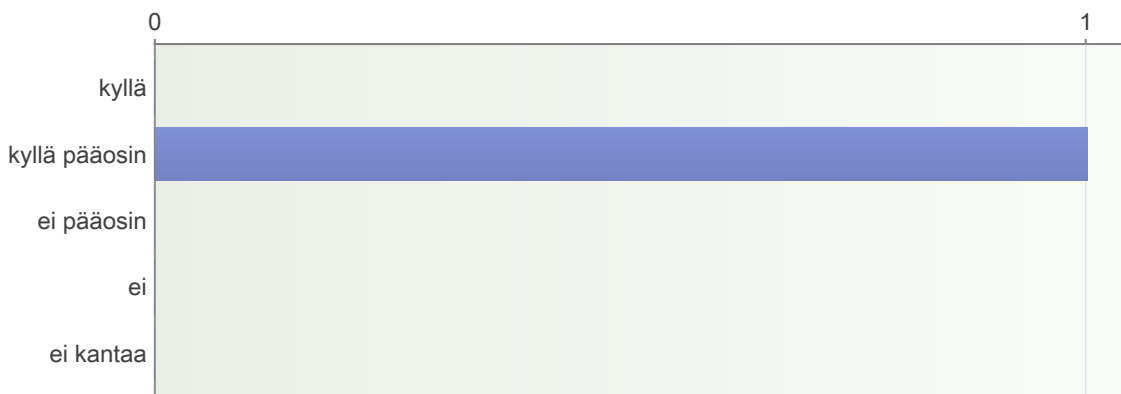

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava täysimääräisesti.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

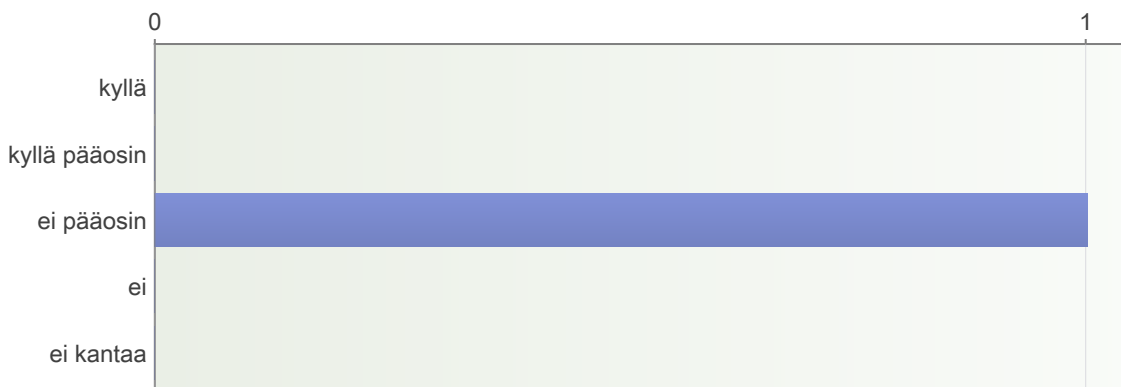

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toiminnasta. Siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Katso vastaukset kysymykseen 22.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

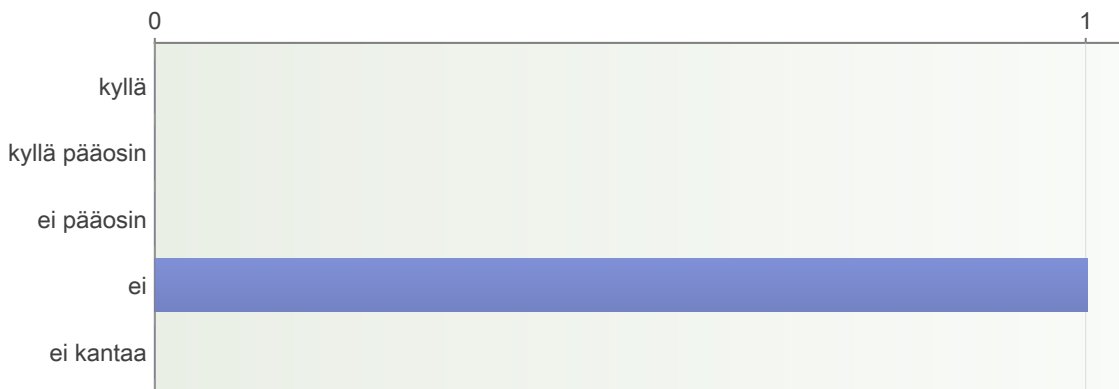
Vastaajien määrä: 1

- Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3+1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin.

Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

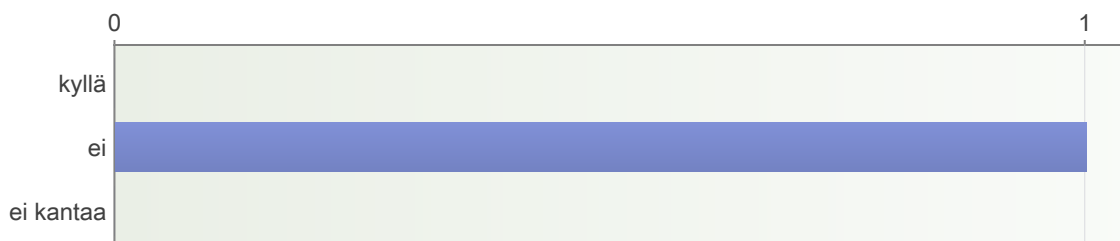

Avoimet vastaukset: ei

- Urjalan kunta yksiselitteisesti vastustaa sitä, että maakuntaudistuksessa puututtaisiin kunnan oikeuteen päättää tuloveroprosentistaan. Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan on perustuslain mukaisen kunnallisen itsehallinnon keskeisimpiä ominaisuuksia. Kuntien verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee myös luottoluokittajien arvioista.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

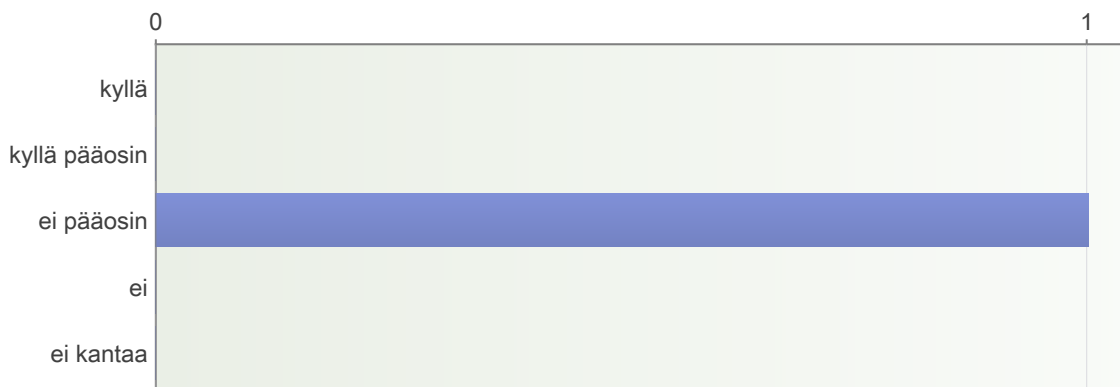
- Käsillä oleva uudistus on historiallisen laaja ja vaativa kokonaisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Yhtiöittämiselle tulee varata aikaa vuoden 2022 loppuun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

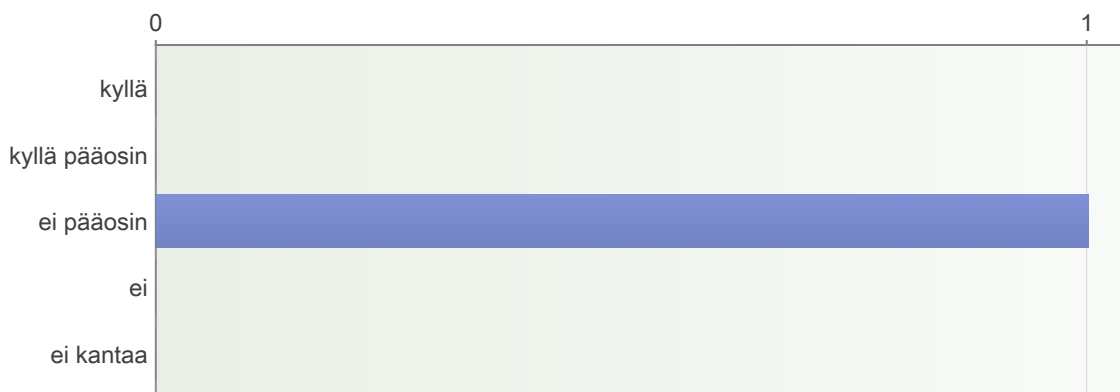
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitukseen perustuva malli esitysluonnoksessa johtaa maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunnille tulee turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien

verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

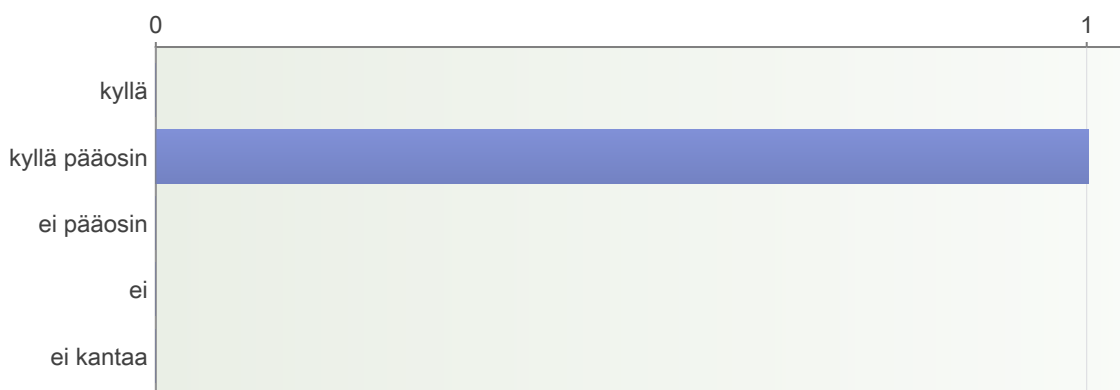

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5-1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

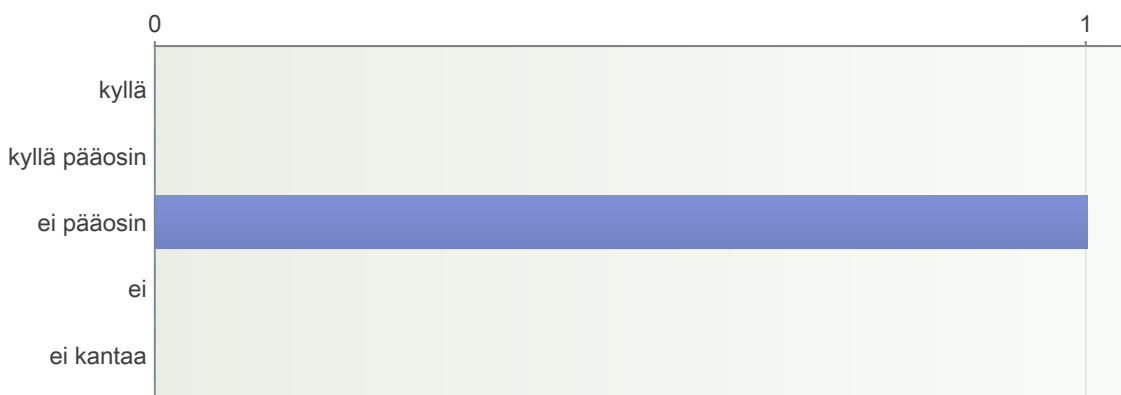

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka sisältyvät nyt lausuttavaan lakiesitykseen. Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Hyte-kertoimen painoarvoa maakuntien kokonaisrahoitukseen ei ole syytä lisätä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Riskinä on, että siirtymäaika on liian lyhyt tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymiselle. Asiaa tulee arvioida vuosien 2019-2021 kokemusten perusteella ja päättää vasta tuolloin tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymisestä.

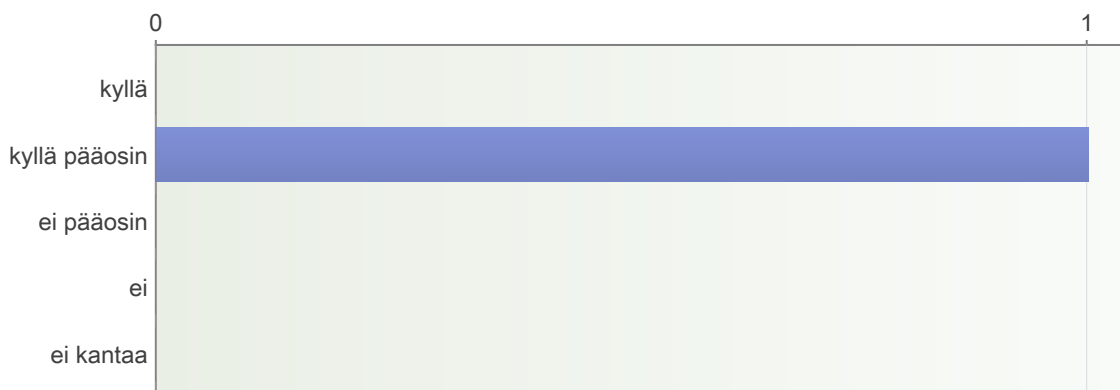
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoituslain yhteydessä on tarkasteltu vain tulevien maakuntien toimintaa eikä lainakaan sitä, mitä tapahtuu nykyisille kunnille. Uudistuksen yhteydessä on tarkasteltava, mitä sote-palveluiden järjestämisvastuun siirto pois vaikuttaa kuntien rahoitusasemaan.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

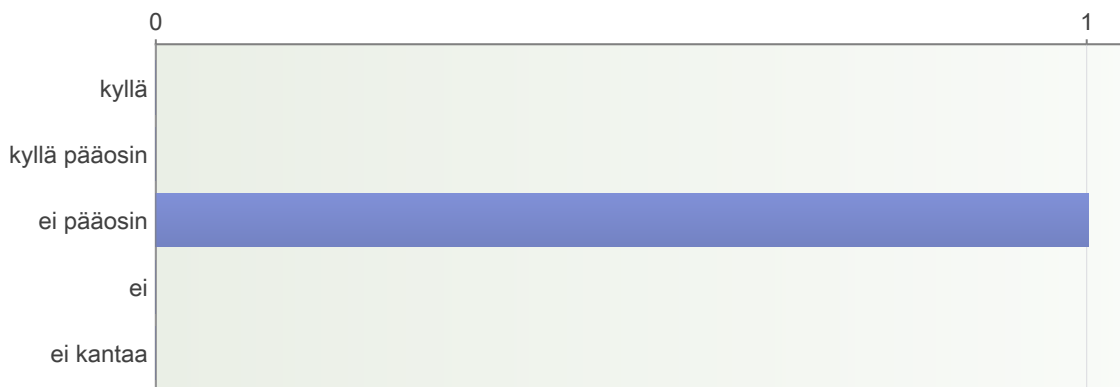
- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Tämän voidaan katsoa olevan luonteva tapa myös muutettaessa maakuntajakoa.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

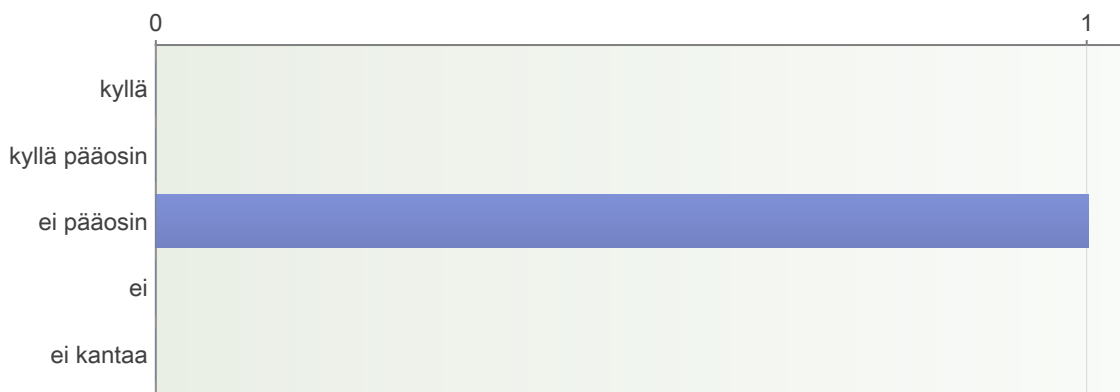
- Uudistus tulee lähtökohtaisesti tehdä mahdollisimman neutraalisti kuntien kesken. Kuntakohtaiset muutokset tulisi rajoittaa enintään 50 euroon/asukas. Esitetty +- 100 euroa/asukas on liian suuri, sillä se vastaa kunnissa keskimäärin 0,59 tuloveroprosentin tuottoa. On kohtuutonta, että kunnista riippumattomista syistä vaikutus

tuloveroprosenttiin on yli 0,5 prosenttiyksikköä. Tässä vaiheessa kyse on kuitenkin kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintamahdollisuuksiin niin perusoikeuksien toteuttajana kuin elinvoima- ja kilpailukykytehtävien hoitajana. Koska kunnat huolehtivat jatkossakin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella merkittävästä määrästä perusoikeudellisia tehtäviä (mm. varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus), on niiden hoitamisen edellytykset turvattava kannustavan rahoitusratkaisun avulla. Myös perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

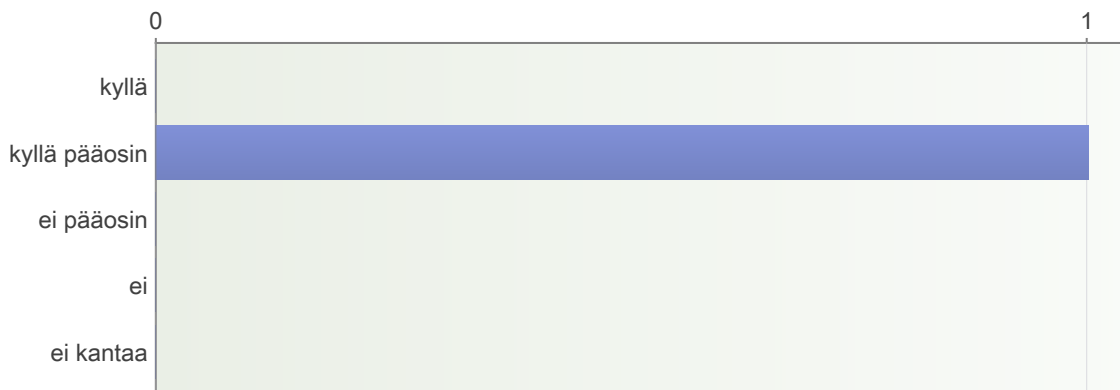
Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistukseen sisältyvässä kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevassa lakiluonnoksessa todetaan, että uudistuksessa kouluterveydenhuolto, psykologit ja kuraattorit siirtyvät maakuntiin ja niin sanottu muu yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntiin. Urjalan kunta vastustaa tätä esitystä.

Kuraattorien ja psykologien toimintaa säätelee myös perusopetuslaki ja opetussuunnitelman perusteet oppilas- ja opiskelijahuoltolain ohella. Kuraattorien ja psykologien lakisääteisen tehtävän hoitamisen kannalta on tärkeää kiinteä yhteistyö koulun hallinnon ja perusopetuksen hallinnon kesken. Urjalassa tämä on toteutunut hyvin.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Siltä osin, kun rahoitus päädytään keräämään valtion verotuksen kautta, valtionveron veroperusteisiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää perusteltuina. Ehdotus verokaton asettamisesta kunnille on kuitenkin kestämaton kunnallisen itsehallinnon ja tulevaisuuden kunnan rahoituksen kannalta. Mikäli veroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019, on tärkeää siirtää kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä tehtäviksi valtionverotuksessa. Näin kuntien tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien veroprosenttien lakisääteinen alentaminen ja siihen liittyvä rajoitus päättää veroprosenteistaan vuosina 2019 - 2021 johtaa moniin ongelmiin. Kuntalain mukaan kunnan talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnat päättävät veroprosenteistaan käytännössä talousarvion teon yhteydessä ja mitoittavat veroprosenttinsa siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi tulevat turvatuiksi. Nyt ei ole otettu huomioon, mitä uudistus vaikuttaa kuntien rahoitusasemaan ja mahdollisuuksiin huolehtia elinvoimasta.

Ehdotus kiinteistöveron säilyttämisestä puhtaasti kunnallisena verona on hyvä. Positiivisena voidaan pitää myös sitä, että kuntien oikeus yhteisöveron tuottoon säilyy. Kuntien saamat yhteisöverotulot toimivat kannustimena kunnan elinkeinopolitiikan kehittämisessä.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

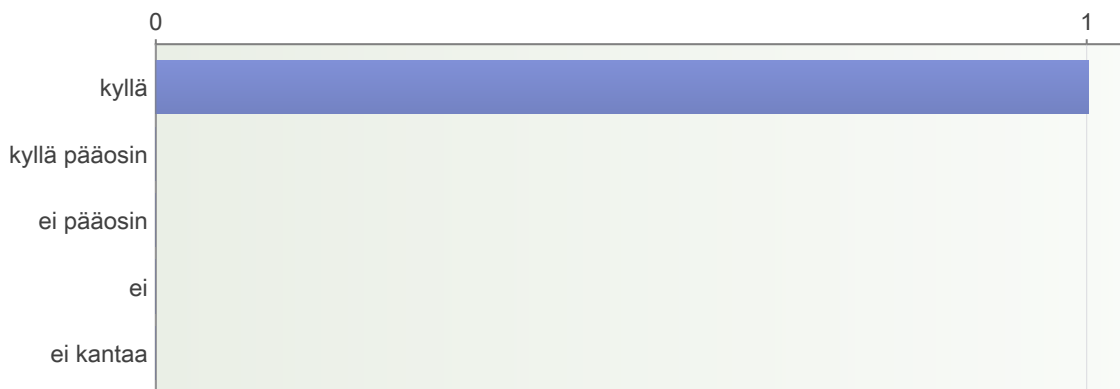
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitosten eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa. Lisäksi konsernin yritykset voivat vakuuttaa Kevassa.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Tukipalveluhenkilöstön asema siirtymätilanteessa ja tulevassa organisaatiossa näyttäytyy lakiluonnoksissa osin epäselvänä.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Selvää on, että kuntaorganisaation rooli ja asema muuttuu uudistuksen myötä merkittävästi. Uudistus kaventaa niin kunnallista itsehallintoa kuin paikallista demokratiaa. Kunnan tehtävät muuttuvat ja painottuvat erityisesti elinvoima-asioihin sekä hyvinvointiin. Kunnan rahoitusasema heikkenee johtuen uudistuksessa tapahtuvista rahoitusmuutoksista.

Jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota koko julkisen sektorin taloudellisiin toimintaedellytyksiin, ei vain uuden maakuntahallinnon. Uudistuksen seurauksena kuntien tulorahoitus jää alle puoleen nykyisestä, mutta velkarasite pysyy nykyisellä tasolla. Rahoitusriski nousee merkittävästi ja investointien toteuttamisedellytykset heikkenevät. Vaarana on käyttämättömiin kiinteistöihin jäävät ylläpitokulut sekä taseen alas kirjaukset.

Uudistuksen yhteydessä on tarkasteltava, miten suurten keskusten ulkopuolella kunnat pystyvät panostamaan elinkeinojen kehittämiseen, maankäytön suunnitteluun sekä turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.

Kunnan ja maakunnan välisen työnjaon pitää lähteä perustuslain lähtökohdista siten, että kunnalla on yleinen toimivalta ja maakunnalla rajattu toimivalta. Kunnan pitää voida yleisen toimivaltansa perusteella määrittää, mistä toiminnoista kunta vastaa kehittäessään oman alueensa elinvoimaa.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

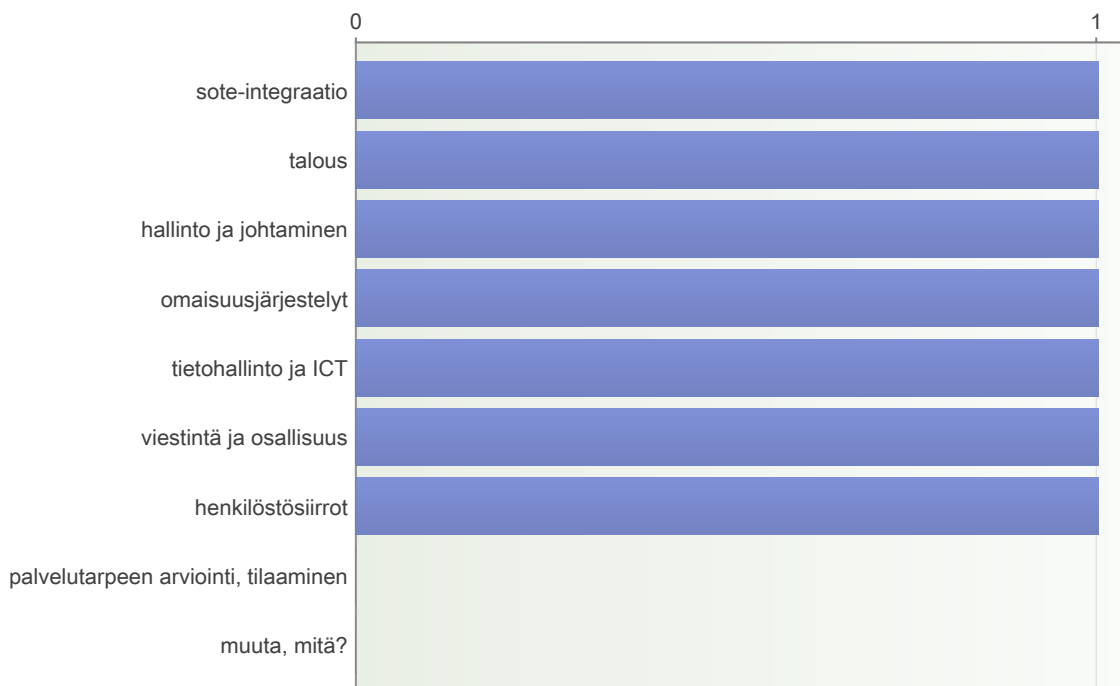
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen vaikeuttaa olennaisesti asian arviointia.

Tiukka ja byrokraattinen valtionohjaus, puuttuva verotusoikeus, rajoitetut mahdollisuudet ottaa lainaa ja uudistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset, joihin ei ole osoitettu eri rahoitusta, hankaloittavat joka tapauksessa merkittävästi edellytyksiä selvittää lakisääteisten tehtävien hoitamista.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Peruskuntien taloutta on käsitelty niukasti esitysluonnoksessa. Yksittäisiä peruskuntia joutuu suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulorahoituksen, kasvupaineiden ja investointitarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaisuus kasvaa, joissakin kunnissa voimakkaastikin.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.